

به نام خدایی که دل را به تحقیق داد راه

رابطه ادراک از سبک‌های فرزند پروری والدین، وجدان تحصیلی و اهداف پیشرفت با موفقیت تحصیلی در دانش آموزان دوره متوسطه

نام دانشجو؛ رشته؛ دوره؛ نام استاد راهنما

بیان مسأله:

پیشرفت تحصیلی موضوعی است که به خصوص در حال حاضر مورد توجه تمامی کشورهای جهان است، و هرساله مقدار زیادی از بودجه جوامع صرف تحصیل کودکان و نوجوانان می شود. زیرا پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از مهم ترین و عینی ترین معیارها برای بررسی و ارزیابی کارایی و اثر بخشی نظام های آموزش و پرورش است و تمام کوشش ها و تلاش های نظام در واقع جامعه عمل پوشیدن بدین امر تلقی می شود.

پیشرفت تحصیلی به طور کلی از عوامل فردی یا محیط اجتماعی دانش آموزان (محیط خانوادگی ، و وضعیت اقتصادی – اجتماعی ، گروه همسالان، معلمان و ...) اثر می پذیرد و به دلیل اهمیت فوق العاده ای که برای دانش آموزان دارد تبعات روان شناختی ، خانوادگی و اجتماعی را برای آنان به دنبال دارد. با توجه به این دلایل ، بررسی عوامل موثر پیشرفت تحصیلی می تواند یکی از اساسی ترین مباحث تحقیق در روان شناسی باشد.

خانواده از نهاد های مهم و بنیادی جامعه است که نقش اساسی در زندگی فرد و جامعه دارد. اهمیت خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی مساله ای غیر قابل تردید است. اگر چه فرزند از جامعه و همسالان تاثیر می گیرد ولی بیشتر تحت تاثیر خانواده است. در این میان حفظ ارتباط مثبت والدین و فرزندان باعث انگیزه آنان نسبت به موفقیت تحصیلی می شود (احدی، محسنی، ۱۳۷۸)، به نقل از (زنگنه و همکاران ، ۱۳۸۸)

بنابراین حفظ ارتباط مثبت بین والدین و فرزندان می تواند انگیزه وی را در مورد آنچه به موفقیت تحصیلی اش مربوط می شود افزایش دهد. انسان ها برای دست یابی به اهداف، نیازها و غرایز خود انگیزش لازم را کسب می کنند، و در خصوص دانش آموزان، انگیزه ی پیشرفت تحصیلی از اهمیت خاصی برخوردار است. با این انگیزه، افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت آمیز یک تکلیف، و رسیدن به هدف یا دست یابی به درجه ی معینی از شایستگی در کار خود دنبال می کنند تا سرانجام بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب کنند.

عوامل مختلفی وجود دارند که یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش آموزان را تحت تأثیر قرار می دهند. از جمله این عوامل که همواره در پژوهش ها مورد توجه پژوهشگران بوده است ، سبک های فرزند پروری (بامریند^۱، ۱۹۶۶) بوده است. عبارت سبک های فرزند پروری ، به رفتارهای معینی از والدین اشاره دارد که به طور منفرد و در ارتباط با یکدیگر با پیامد های تحولی کودک اثر می گذارند و در برگیرنده میزان پاسخگو بودن و مطالبه کردن والدین است (اژه ای و همکاران ، ۱۳۹۰) مکلون^۲ و مررل^۳ (۱۹۹۸) ادراک از سبک ها را این طور تعریف می کنند : ادراکی است که فرزند از سطوح درخواست کنندگی و پاسخ دهی والدین همراه با سه حیطة اقتدار منطقی و استبدادی و آزاد گذاری به دست می آورد .

1-Baumrind

2-mcclun

3- merrell

بامریند حداقل سه روش برای روش های تادیبی و مهارگری والدین شناسایی کرده : مستبدانه، مقتدرانه و آسان گیر. والدین مقتدر منطقی ، معمولاً انتظار دارند از فرزندانشان رفتارهای پخته تری ببینند و موازین رفتاری روشنی برای آنها وضع می کنند، کودکانشان را ترغیب می کنند تا مستقل باشند و نظام باز و انعطاف پذیری برای ارتباطات تعاملی با فرزندانشان دارند. والدین مستبد ارزش زیادی برای حفظ اقتدار خود قائلند و هر گونه تلاش از جانب فرزندان برای چالش کشیدن این اقتدار را سرکوب می کنند. کودکان مجاز نیستند با والدین بحث نموده و یا سرخود تصمیم بگیرند. والدین آسان گیر به فرزندانشان اجازه می دهند رفتارهای خود را تنظیم نموده و برای خود تصمیم بگیرند، اما به ندرت قواعدی برای نظارت بر رفتارهای کودکانشان وضع می کنند (بیرامی ، و بهادری خسرو شاهی ، ۱۳۸۹)

نکته حائز اهمیتی که باید بدان اشاره نمود این است که در ادبیات پژوهشی در مورد استفاده از گزارش خود والدین از سبک فرزند پروری شان با ادراک فرزندان نسبت به این سبک ها تفاوت وجود دارد.

به نظر می رسد ادراکی که فرزندان از سبک فرزند پروری والدین دارند ، با نگرش های خود والدین در مورد سبک فرزند پروری شان متفاوت باشد . بنا براین استفاده از نتایج خود گزارشی والدین و ادراکات نوجوانان در تحقیق نتایج متفاوتی را به بار می آورد. برای مثال استمانا^۱ (۱۹۹۵) بر این باور است که والدین تمایل دارند در گزارشات خود بیشتر سبک فرزند پروری خود را به صورت مقتدرانه جلوه دهند . حال آن که فرزندان آن ها تمایل دارند والدینشان را بیشتر به صورت مستبدانه ادراک کنند تا مقتدرانه (لانک^۲ و همکاران)، به نقل از ، تنهای رشوانلو ، و حجازی (۱۳۸۷) و این نکته را می توان حائز اهمیت دانست که نیازمند تحقیق و پژوهش بیشتر در این زمینه می باشد .

همچنین اغلب پژوهش های انجام شده در چهار چوب نظریه ی خود تعیین گری، ادراک نوجوانان از سبک فرزند پروری والدین را مورد استفاده قرار داده اند (گرولینک^۳ و همکاران ، ۱۹۹۱؛ فورتیر^۴ و همکاران ، ۱۹۹۵؛ گووی^۵ و ولرند^۶ ، ۱۹۹۷، به نقل از تنهای رشوانلو، و حجازی ، ۱۳۸۷) هر خانواده شیوه ی خاصی را تحت عنوان شیوه های فرزند پروری در تربیت فرزندان خویش به کار گرفته، که متأثر از عوامل متفاوتی از جمله عوامل فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است. شیوه های تربیتی والدین به طور قابل توجهی پیامدهای مهمی برای پیشرفت تحصیلی به دنبال دارد و با وجود این اختلافات موجود بین صاحب نظران روان شناسی ، بسیاری از آنان در زمینه اهمیت سبک های فرزند پروری و تاثیر آن بر رشد و پیشرفت تحصیلی نظر مشترک دارند.

نظریه ها و مدل های شناختی اجتماعی ، سازه های مهمی را مطرح کرده اند که ممکن است یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش آموزان را تسهیل یا محدود نمایند . اهداف پیشرفت یکی از این سازه ها است که می توان آن را به عنوان یکی از توانمند سازهای تحصیلی مورد توجه قرار داد. نظریه ی جهت گیری هدف از مؤثرترین رویکردها در انگیزش است و تلویحات انگیزشی مهمی در یادگیری و عملکرد دارد. جهت گیری هدفی بر پایه ی این فرض استوار است که رفتار انسان هدفمند است و به وسیله ی اهداف، فرد هدایت می شود. جهت گیری هدف به مجموع هایی از نیت رفتاری اطلاق می شود که نگرش فرد را برای مشارکت در فعالیت های یادگیری تبیین می کند. به عبارت دیگر، جهت گیری هدف، بیانگر الگوی منسجمی از باورهای فرد است که سبب می شود فرد به روش های

1 - smetan
2- leung
3 - Grolinc
4 - fortier
5 - Guay
6 - vallerend

مختلف به موقعیت ها گرایش پیدا کند، و در آن زمینه به فعالیت بپردازد و نهایتاً پاسخی را ارائه دهد (آمس^۱، ۱۹۹۲، الیوت^۲، ۱۹۹۹، پینتریچ^۳، ۲۰۰۲)

این جهت گیری در موقعیت های تحصیلی، مبین انگیزه فرد از تحصیل است. در طول تکامل نظریه جهت گیری هدف پیشرفت اهداف به صورت های گوناگون تقسیم بندی شده اند، بعضی از گروه ها به طور کلی چهار گرایش پیشرفت را مد نظر گرفته اند که الیوت و مگریگور^۴ این تقسیم بندی را انجام داده اند. از طرف دیگر هم برخی مثل میدگلی^۵ سه گرایش را پیشنهاد می دهد. که عبارتند از: ۱- تبحری ۲- رویکرد عملکردی ۳- اجتنابی عملکردی عملکردی می باشد. تبحری: نشان دهنده دغدغه ی دانش آموز نسبت به تسلط بر مطالب و مفاهیم و جستجوی چالش و یادگیری به منزله هدف به خود خودی خود است. رویگرد - عملکردی: نشان دهنده دغدغه ی دانش آموز نسبت به مقایسه اجتماعی، از دیگران بهتر عمل کردن و زرتنگ به نظر رسیدن است. هدف اجتناب عملکردی: بیانگر دغدغه ی دانش آموز برای اجتناب از ناتوان به نظر رسیدن است (محسن پور، ۱۳۸۸)

پیشرفت تحصیلی به عنوان پیامد رفتاری اهداف پیشرفت، از اهمیت زیادی برخوردار است. پژوهش هایی که به بررسی رابطه اهداف تسلط با پیشرفت تحصیلی پرداخته اند. داده های متناقضی را گزارش کرده اند. بیشتر یافته های پژوهشی نشان داده اند که اهداف تسلط (به ویژه تسلط- اجتناب) رابطه معنی داری با پیشرفت تحصیلی ندارند. (الیوت^۶، ۱۹۹۷، اکان^۷، ۲۰۰۶، دلاورپور، ۲۰۰۸) با این وجود پژوهش هایی نیز وجود دارد که رابطه مثبت و معنی داری بین این دو متغیر (جهت گیری هدف و پیشرفت تحصیلی) به دست داده اند. (کاتمن^۸، ۲۰۰۶) در زمینه اهداف عملکرد- گرایش نیز شواهد متعدد پژوهشی موید وجود رابطه مثبت و معنی داری بین دو هدف و پیشرفت تحصیلی است (حراکیوز^۹، ۲۰۰۰، الیوت، ۲۰۰۱، کرچ^{۱۰}، ۲۰۰۶) به نقل از مشتاقی، (۱۳۹۱)

در مجموع مرور پژوهش هایی که به بررسی رابطه جهت گیری هدف و پیشرفت تحصیلی پرداخته اند، این مسئله را نمایان می سازد که نتایج این تحقیقات هنوز یک الگوی منسجم و هماهنگ ارائه نمی دهد. ذکر این نکته نیز ضروری است که پژوهش های داخلی که در این زمینه صورت گرفته بیشتر در محیط های دانشگاهی است و کمتر در محیط های آموزشی مدرسه صورت گرفته است. این نکته هم بر تحقیقات بیشتر تاکید دارد.

دهه گذشته تاکید فزاینده ای بر اهمیت نقش متغیرهای شخصیتی در عملکرد تحصیلی وجود داشته است. شماری از متغیرهای شخصیتی مشخص شده اند که، محققان معتقدند در عملکرد تحصیلی دخالت دارند. متغیرهای شخصیتی طبق اذعان (ابوسری^{۱۱}، ۱۹۹۵) تاثیر چشمگیری بر نگرش های دانش آموزان در مطالعه و سطوح پردازش اطاعات دارند. به علاوه ممکن است که آنها عامل های مهمی در تمایز بین دانش آموزان خوب و ضعیف باشند (پوردی^{۱۲}، و هاتی^{۱۳}، ۱۹۹۵)، به نقل از مک اینلری^{۱۴} و بانتینک^۱، (۲۰۰۱) وجدان^۲ (وظیفه شناسی) مرکز

-
- 1 - Ames
 - 2 - Elliott
 - 3 - pintrich
 - 4 - mc Gregor
 - 5 - midgely
 - ۶-elliott
 - 7 -Okun
 - 8 -Cutman
 - 9 -harackiewicz
 - 10 -Church
 - 11 - abuseri
 - 12 - purdie
 - 13 - hattie
 - 14- mcilroy

اصلی نظریه های شخصیت است (میتوس^۳ و دری^۴، ۱۹۹۸، به نقل از لی^۵، کواس^۶ و دنتو^۷، ۱۹۹۸) وجدان تمایل عمومی به هدفمند بودن، با اراده بودن و مصمم بودن، کنترل خود، سازمان دهی و انجام وظایف محوله به نحو مطلوب است (مک گری^۸، ۱۹۹۶، دیگمن^۹، ۱۹۹۷، به نقل از دیوریز^{۱۰} و سوانس^{۱۱}، ۲۰۰۶) و لوف^{۱۲} و جانسون^{۱۳} (۱۹۹۵) ضریب همبستگی ۳۴ درصد را بین وجدان تحصیلی و پیشرفت تحصیلی پیدا کرده اند. اگر چه وجدان مانند پنج صفت بزرگ شخصیتی به فراوانی بر روی بچه ها سنجیده شده است. اما خیلی کم روی تکالیف تحصیلی به کار گرفته شده است و به عنوان یکی از عناصر محوری قابل طرح در پیشرفت تحصیلی کنار گذاشته شده است. (هالورسون^{۱۴}، هاویل^{۱۵}، ۲۰۰۱) به نقل از شینر^{۱۶} و ماستن^{۱۷}، ۲۰۰۲)

تحقیقات انجام گرفته در این حوزه ارتباط معنی داری را بین وجدان تحصیلی با پیشرفت تحصیلی بیان می کند (ایلمن^{۱۸}، زید نرو^{۱۹} آهارون^{۲۰}، ۲۰۰۹) مک اینلری و بانتینک (۲۰۰۱) در پژوهشی که روی دانشجویان انجام دادند به این نتیجه دست یافتند که بین وجدان تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبتی وجود دارد. همچنین این پژوهشگران گزارش دادند که هرچه انتظارات فرد از خودش و از نتایج عملکردش مثبت باشد به همان نسبت کارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی و عملکرد وی نیز بالا خواهد بود. افراد با وجدان، سخت کوش، جاه طلب و پر انرژی اند، در برابر مشکلات استقامت می کنند و دقیق هستند و، وجدانی بودن با سلامت جسمی رابطه دارد. معتقدند که دانش آموزان با وجدان به کسب نمره هایی بالاتر و انجام دادن تکالیف فوق برنامه گرایش دارند. دیگمن^{۲۱} و دالینجر^{۲۲} و ارف^{۲۳}؛ به نقل از ایزدی و محمدزاده ادملایی، ۱۳۸۶)

با توجه به مبانی نظری یادشده، همچنین تناقضی که بین والدین و فرزندان در مورد ادراک از سبک های فرزندپروری وجود دارد، و تاثیر مثبتی که این متغیر بر موفقیت تحصیلی دارد و نتایج پژوهشی ناهمانگی که در رابطه با اهداف پیشرفت و پیشرفت تحصیلی به دست آمده و همچنین تاکید بر این نکته که متغیر وجدان از ویژگی های شخصیتی می باشد و کمتر به صورت مستقل در حیطه یادگیری و عملکرد مورد بررسی قرار گرفته است. به همین دلایل در این تحقیق رابطه سبک های فرزند پروری ادراک شده، وجدان تحصیلی و جهت گیری هدف با موفقیت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه مورد بررسی و ارزیابی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته می شود.

1 - bunting

2 - conscientiousness

3- mitus

4- derry

5- lay

6- Kovacs

7- danto

8- mc caroe

9- Digman

10- Durez

11- soenens

12- wolfe

13- Jahson

14- halverson

15- Havill

16 - shiner

17- Masten

18- eilaman

19- zider

20- Aharon

21- digman

22- dallinger

23- Orf

تنهای رشوانلو و حجازی (۱۳۸۸) ارتباط ادراک از سبک فرزندپروری والدین با انگیزش تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دبیرستانی را بررسی نموده اند، و از این پژوهش به این نتیجه رسیدند که درگیری مادر و گرمی پدر خرده مقیاس های انگیزش درونی، تنظیم همانندسازی شده و پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می کنند. حمایت پدر از خودمختاری انگیزش درونی برای فهمیدن، انگیزش درونی برای تجربه تحریک و پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می کند. حمایت مادر از خودمختاری، گرمی مادر و درگیری پدر نمی تواند انگیزش تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را پیش بینی کند. تاثیرات سبک های فرزندپروری مادر و پدر بر انگیزش تحصیلی دختران و پسران متفاوت بود.

پورعبدلی و همکاران (۱۳۸۷) ارتباط بین شیوه های فرزندپروری مادر و فرزندپروری ادراک شده با مکان کنترل و خودپنداره فرزندان را بررسی نموده است. این پژوهش با هدف تعیین ارتباط بین شیوه های فرزندپروری مادر (اقتدار منطقی، استبدادی، آزادگذاری) و ادراک فرزند از آن شیوه ها با مکان کنترل و خودپنداره فرزندان در شهر تهران، انجام شد. نتایج نشان داد که بین شیوه های فرزندپروری مادر با مکان کنترل و خودپنداره رابطه معناداری وجود ندارد. اما بین ادراک دانش آموزان از شیوه های فرزندپروری مادر (اقتدار منطقی، استبدادی، آزادگذاری) با مکان کنترل و خودپنداره رابطه معناداری مشاهده شد همچنین یافته ها نشان داد که ادراک فرزندان از شیوه های فرزندپروری به عنوان یک عامل اثرگذار بیرونی قدرت تبیین بهتری برای شکل گیری مکان کنترل و خودپنداره فرزند در مقایسه با نگرش مادر به این شیوه ها می تواند داشته باشد.

حسینی و همکاران (۱۳۸۷) بررسی رابطه شیوه های فرزندپروری با خود کارآمدی و سلامت روانی دانش آموزان پایه دوم دبیرستان های شهرستان مهاباد در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ پرداخته است. یافته ها نشان داد که: بین خود کارآمدی دانش آموزانی که والدین آنها شیوه های فرزندپروری متفاوتی داشته اند، تفاوت معنی داری وجود دارد. سلامت روانی دانش آموزانی که شیوه های فرزندپروری متفاوتی را تجربه کرده اند، بصورت معنی داری با هم تفاوت دارد.

باقریور و همکاران (۱۳۸۶) رابطه الگوهای فرزند پروری با میزان سلامت روانی و موفقیت تحصیلی را بررسی نموده است. نتایج نشان داد سلامت روانی و موفقیت تحصیلی در بین فرزندان که با الگوی قاطع و اطمینان بخش تربیت می شوند بیش از سلامت روانی و موفقیت تحصیلی فرزندان بود که با الگوی استبدادی یا سهل گیر تربیت شده بودند.

امین آبادی و همکاران (۱۳۹۰) نقش میانجی تنظیم هیجان شناختی در ادراک نوجوانان از ابعاد سبک های فرزندپروری و موفقیت تحصیلی آنها را بررسی نموده است. تنظیم هیجان شناختی نقش واسطه ای ناچیزی برعهده دارد و موفقیت تحصیلی بیشتر از بعد محبت تاثیر می پذیرد، ادراک گرما و محبت نوجوانان از جانب والدین با تنظیم هیجان شناختی و موفقیت تحصیلی آنها رابطه دارد و این ادراک برخلاف ادراک بعد تربیتی، مهار نوجوانان را برای پیشرفت بیشتر برمی انگیزد. این پژوهش همچون بسیاری از پژوهش های دیگر، بر نقش تعیین کننده والدین گرم و با محبت در موفقیت تحصیلی نوجوانان تاکید می کند.

مشتاقی (۱۳۹۱) از پژوهش خود در رابطه با جهت گیری هدف و پیشرفت تحصیلی به این نتیجه رسیده است که بین جهت گیری تسلط-گرایش، عملکرد-گرایش، عملکرد - اجتناب و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش او نشان داده که جهت گیری تسلط-گرایش و عملکرد - گرایش پیش بین های مثبت و جهت گیری عملکرد - اجتناب پیش بین منفی متغیر پیشرفت تحصیلی هستند.

خادمی و نوشادی(۱۳۸۵_) بررسی رابطه بین جهت گیری هدف با خودتنظیمی یادگیری و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی شهر شیراز را انجام داده است. نتایج بیانگر این است که: جهت گیری هدف یادگیری (تسلط) با خود تنظیمی یادگیری و پیشرفت تحصیلی دارای قدرت پیش بینی کنندگی مثبت و معنادار بوده است و تنها برای گروه پسران در پیشرفت تحصیلی قدرت پیش بینی کنندگی معناداری نداشته است. از سویی جهت گیری پرهیز از شکست دارای قدرت پیش بینی کنندگی منفی و معناداری با متغیرهای وابسته بوده است.

کشاورزی و همکاران(۱۳۹۰) بررسی نقش ادراک جهت گیری هدف والدین و الگوی ارتباطی خانواده در جهت گیری هدف دانش آموزان را انجام داده است. نتایج نشان دادند جهت گیری گفت و شنود، ادراک تاکید هدف تسلطی والدین و ادراک تاکید هدف عملکردی والدین پیش بینی کننده مثبت و معنادار جهت گیری هدف تسلطی فرزندان می باشند. جهت گیری گفت و شنود و ادراک تاکید هدف عملکردی والدین نیز پیش بینی کننده مثبت و معنادار جهت گیری عملکردی گرایشی هستند. برعکس، جهت گیری همنوایی و ادراک تاکید هدف عملکردی والدین پیش بینی کننده مثبت و معنادار جهت گیری هدف عملکرد اجتنابی دانش آموزان می باشند.

دلاورپور(۱۳۸۹) پیش بینی آگاهی فراشناختی و پیشرفت تحصیلی بر اساس جهت گیری هدف پیشرفت را انجام داده است. نتایج نشان داد که هدف تسلط قادر به پیش بینی پیشرفت تحصیلی نمی باشد. هدف عملکرد گرایشی پیش بینی کننده مثبت و هدف عملکرد اجتنابی پیش بینی کننده منفی پیشرفت تحصیلی بود. همچنین تحلیل های آماری نشان داد که هدف تسلط به صورت مثبت و معنادار، آگاهی فراشناختی را پیش بینی می کند، در حالی که هیچ یک از اهداف عملکردی (گرایشی و اجتنابی)، قادر به پیش بینی آگاه فرا شناختی نمی باشند.

بشارت^۱ و همکاران (۲۰۱۱) ارتباط سبک های فرزند پروری و عملکرد تحصیلی را در جامعه ایرانی بررسی نموده اند اند که نتایج نشان داده است که سبک های فرزند پروری استبدادی و آسان گیر رابطه منفی با پیشرفت تحصیلی داشته است، اما سبک مقتدرانه رابطه معنی داری را با پیشرفت تحصیلی نشان داده است. می شود این نتیجه را گرفت که سبک های فرزند پروری می تواند تاثیر مهمی بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان داشته باشد. کردی^۲ و بهارالدین^۳ (۲۰۱۰) در تحقیق خود در کشور مالزی نگرش و سبک های فرزند پروری و تاثیر آن بر موفقیت دانش آموزان در مدرسه را بررسی کرده اند و یافته های آنان نشان می دهد که رابطه بسیار قوی بین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و نگرش های والدین وجود دارد. و سبک اقتدارانه با سطوح بالای موفقیت تحصیلی کودکان رابطه معنی داری گزارش شده است. همچنین آنان به این نکته اشاره دارند که یافته ها در ارتباط با فرهنگ ها و جوامع مختلف ناهمگ بوده و نتایج متناقضی بین کودکان امریکایی ، آسیایی و اروپایی گزارش شد.

هیون^۴ و سیاروچی^۵ (۲۰۰۸) در پژوهش طولی خود، رابطه ادراک از سبک های فرزند پروری و وجدان (وظیفه شناسی) دانش آموزان دبیرستانی و عملکرد تحصیلی آنان نشان دادند که: سبک های مقتدرانه رابطه معنی داری با وجدان و عملکرد تحصیلی دانش آموزان داشته است. و افت وجدان در دانش آموزانی که والدین آنان سبک اقتدارگرایانه داشتند نسبت به والدین دانش آموزانی که سبک فرزند پروری اقتدار طلب نداشتند کمتر بوده است.

برون^۶، و آینگر^۱ (۲۰۰۸) در پژوهش خود در مورد سبک های فرزند پروری و عملکرد تحصیلی نشان دادند که سبک سبک اقتداری بر رفتار فرزندان از طرف والدین بر عملکرد تحصیلی آنان تاثیر مثبتی دارد. همچنین درک

۱ - Besharat

۲ - Kordi

۳ - Baharudin

۴ - Heaven

1 - Ciarochi

2 - Brown

نوجوانان از استقلال و همخوانی آن با ادراک والدین از استقلال فرزندان تاثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی می گذارد. همچنین در این پژوهش به شواهدی اشاره می کنند که آموزش والدین می تواند تاثیر غیر مستقیم بر عملکرد تحصیلی کودکان در فرهنگ های مختلف داشته باشد.

نایمیک^۳ و همکاران (۲۰۰۹) روابط بین حمایت از نیاز والدین شامل حمایت از استقلال و ارتباط پدر و مادر و عواطف مثبت و منفی تجربه شده به وسیله ی نوجوانان را مورد تحلیل قرار داده و خود تنظیمی مستقلانه را به عنوان یک متغیر میانجی معرفی کردند. این محققان پیشنهاد نموده اند که متغیرهای شناختی تر به عنوان واسطه ی بین حمایت از نیاز والدین و عواطف تجربه شده در نوجوانان مورد بررسی قرار گیرد.

برینت^۴ و همکاران (۲۰۱۲) به بررسی و مقایسه تجربیات تحصیلی، وجدان تحصیلی و زمان مطالعه در دانشجویان رشته های مختلف پرداخته است و مقایسه ای بین نتایج در رشته های مختلف انجام شده است. و نتایج نشان داده است که زمان مطالعه و وجدان تحصیلی در دانشجویان رشته علوم انسانی و علوم اجتماعی نسبت به دانشجویان رشته های علوم مهندسی پایین تر بوده است.

کرکر^۴ و همکاران (۲۰۱۲) به بررسی وجدان در محیط کلاس درسی پرداخته است. و مشاهده نموده اند که دانش آموزان با سطح وجدان بالاتر دارای عملکرد و کارآئی تحصیلی بالاتری هستند. **کنراد^۵** (۲۰۱۲) به بررسی رابطه بین وجدان تحصیلی با عملکرد و کارآئی تحصیلی پرداخته است و با استفاده از رویکرد تحلیل مسیر به بررسی این مسئله پرداخته است. و رابطه معنی داری را در رابطه با این دو متغیر پیدا نموده است و همچنین به نقش میانجی خودکارآمدی و اضطراب امتحان در عملکرد تحصیلی تاکید داشته است.

زیگلر^۶ و همکاران (۲۰۰۹) رابطه میان توانایی شناختی (هوش) و شخصیت و عملکرد تحصیلی را بررسی نموده اند. نتایج نشان داده که وجدان عملکرد تحصیلی را تحت تاثیر قرار می دهد. **استین مایر^۷** و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهش خود از رابطه جهت گیری هدف با موفقیت تحصیلی گزارش کرده اند، همچنین از تاثیر پنج عامل شخصیتی (وجدان) و جهت گیری اهداف بر پیشرفت تحصیلی گزارش نموده اند. (دیوپرت^۸، ۲۰۰۵) در پژوهشی روی یادگیرندگان بزرگسال نتیجه رسیدند که تلاش برای بالا بردن شایستگی تأثیر مثبتی بر فعالیت ها و پیامدهای یادگیری نظیر پیشرفت تحصیلی دارد. در حالی که تلاش برای اثبات شایستگی عملکرد گرایشی یا برای گریز از تلاش عملکرد اجتنابی تأثیر منفی بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی به جای م یگذارد. (ولترز^۹ ۲۰۰۴) در پژوهش خود نشان داد که با استفاده از اهداف تسلط و اجتنابی نمی توان پیشرفت تحصیلی را پیش بینی کرد، در صورتی که عملکرد گرایشی به صورت مثبت و معنادار، پیشرفت تحصیلی را پیش بینی کرد. **گاتز^{۱۰}** و همکاران (۲۰۰۶) نقش واسطه گری ارزیابی شناختی از خود پنداره ی تحصیلی و ارزش پیشرفت را در رابطه ی بین متغیرهای خانوادگی و هیجانات مثبت و منفی تحصیلی مورد تأیید قرار داده اند.

3 -Iyengar

4-Niemice

5 -Brint

6-Coker

7-Conrad

8 -Zyphur

۹ -Steinmayr

10-Dupayrat

1 -wolters

2-Goetz

اهداف تحقیق:

اهداف اصلی

بررسی رابطه بین ادراک از سبک فرزند پروری والدین و موفقیت تحصیلی دانش آموزان

بررسی رابطه بین اهداف پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانش آموزان

بررسی رابطه بین وجدان تحصیلی و موفقیت تحصیلی دانش آموزان

اهداف فرعی

تعیین رابطه بین سبک فرزند پروری اقتدار منطقی و موفقیت تحصیلی

تعیین رابطه بین سبک فرزند پروری استبدادی و موفقیت تحصیلی

تعیین رابطه بین سبک فرزند پروری آزادگذاری و موفقیت تحصیلی

تعیین رابطه بین جهت گیری تسلط و موفقیت تحصیلی

تعیین رابطه بین جهت گیری عملکرد -گرایشی و موفقیت تحصیلی

تعیین رابطه بین جهت گیری عملکرد -اجتنابی و موفقیت تحصیلی

فرضیه‌های تحقیق:

فرضیه‌های اصلی

بین ادراک از سبک فرزند پروری والدین و موفقیت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

بین اهداف پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

بین وجدان تحصیلی و موفقیت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

اهداف فرعی

بین رابطه بین سبک فرزند پروری اقتدار منطقی و موفقیت تحصیلی رابطه وجود دارد.

بین رابطه بین سبک فرزند پروری استبدادی و موفقیت تحصیلی رابطه وجود دارد.

بین رابطه بین سبک فرزند پروری آزادگذاری و موفقیت تحصیلی رابطه وجود دارد.

بین رابطه بین جهت گیری تسلط و موفقیت تحصیلی رابطه وجود دارد.

بین رابطه بین جهت گیری عملکرد -گرایشی و موفقیت تحصیلی رابطه وجود دارد.

بین رابطه بین جهت گیری عملکرد -اجتنابی و موفقیت تحصیلی رابطه وجود دارد.

نوع و روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نوع پژوهش توصیفی، همبستگی است و تحلیل رگرسیون و همبستگی برای آزمون فرضیات

تحقیق استفاده می شود.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش، دانش آموزان پسر پایه سوم دبیرستان‌های شهر قم که (در رشته ریاضی فیزیک) در سال

۹۲ مشغول به تحصیل هستند خواهد بود.

نمونه آماری

نمونه آماری از طریق فرمول کوکران محاسبه و افراد نمونه به صورت خوشه ای چند مرحله ای نمونه‌ای به تناسب

کل جامعه آماری انتخاب خواهد شد.

پرسشنامه ادراک از سبک های فرزند پروری

این پرسشنامه را مکلون و مررل در سال (۱۹۹۸) براساس شاخص های سبک های فرزند پروری والدین بامریند ساختند. این پرسشنامه شکل ساده ای از آزمون های بسته پاسخ است که شامل گروه شش جمله ای با ۱۸ ماده سئوالی برای شناسایی هریک از سه سبک والدینی اقتدار منطقی، استبدادی و آزاد گذاری به صورت سه بخش جداگانه تهیه شده است. این پرسشنامه به کوشش مکلون و مررل (۱۹۹۸) به روش بازآزمایی نشان داد که ۱۰۰ درصد دانش آموزان، بخش یکسانی را در شکل بسته پاسخ این آزمون علامت زدند. به نقل از پورعبدلی (۱۳۸۷) پور عبدلی نیز با روش بازآزمایی نشان داده که آزمودنی ها ۹۰ درصد بخش یکسانی را در دو فاصله زمانی علامت زدند.

پرسشنامه وجدان تحصیلی

پرسشنامه وجدان تحصیلی برای اولین بار در ایران از مقاله (۲۰۰۱) مک اینلری و بانتینک ترجمه و استفاده می شود. پرسشنامه پس از دریافت به دو مترجم که در زمینه روان شناسی نیز مسلط بودند داده شد. پس ترجمه متن به چند استاد مسلط در این زمینه داده شد تا متن ترجمه با متن انگلیسی آن تطابق داشته باشد. پس تایید این اساتید پرسشنامه در اختیار تعدادی از دانش آموزان قرار گرفت و مفاهیم یا لغات نامفهوم اصلاح شد. پس از این کار هم پرسشنامه بر روی ۴۰ دانش آموز دبیرستانی اجرا شد که پایایی آن ۷۳٪ گزارش شد. مک اینلری نیز پایایی این پرسشنامه را ۸۹٪ اعلام کرده است. این پرسشنامه ۹ ماده دارد که بر اساس مقیاس ۷ درجه ای لیکرت کاملا موافقم ۱ تا کاملا مخالفم ۷ نمره گذاری می شود.

پرسشنامه اهداف پیشرفت

برای اندازه گیری اهداف پیشرفت از پرسشنامه اهداف پیشرفت یا جهت گیری هدف (میگلی و همکاران ۲۰۰۰) استفاده می شود. این پرسشنامه ۱۴ ماده دارد که سئوال ها بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از کاملا غلط است ۱ تا کاملا درست است ۵ تنظیم شده است. مشخصه روان سنجی این پرسشنامه در پژوهش میگلی و همکاران (۲۰۰) و (خضری آذر ۱۳۸۸) تایید شده است. به نقل از (اژه ای و همکاران، ۱۳۹۱) ضریب همسانی درونی این مقیاس برای اهداف تبحری، اهداف رویکرد-عملکرد و اهداف اجتناب-عملکرد با آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۸۷، ۰/۸۱ بدست آمده است.

$RMSEA=0.07$ ، $GFI=0.93$ ، $AGFI=0.90$ عامل تاییدی برای تایید روایی همچنین شاخصهای بدست آمده از گزارش شده است. همچنین (محسن پور، ۱۳۸۸) در پژوهش خود برای خرده مقیاس جهت گیری تبحری، رویکرد عملکرد، و اجتناب عملکرد آلفای کرونباخ آن را به ترتیب برابر با ۰/۷۷، ۰/۷۳، ۰/۷۶ گزارش کرده است. موفقیت تحصیلی نیز بر اساس معدل ترم اول ملاک پیشرفت دانش آموزان در نظر گرفته می شود.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمون فرضیات در تحقیق حاضر با استفاده از نرم افزار SPSS و مبتنی بر داده های پرسشنامه ای گردآوری شده از جامعه آماری انجام می شود و از توصیفهای آماری فراوانی، تحلیلهای همبستگی و رگرسیون نیز برای تفسیر و تبیین نتایج استفاده می شود.

فهرست منابع و مآخذ:

- ۱- امین آبادی، زهرا، خداپناهی، محمدکریم، دهقانی، محسن. نقش میانجی تنظیم هیجان شناختی در ادراک نوجوانان از ابعاد سبک های فرزندپروری و موفقیت تحصیلی آنها. مجله علوم رفتاری تابستان ۱۳۹۰؛ ۵(۲) (مسلسل ۱۶): ۱۰۹-۱۱۷.
- ۲- بیرامی، منصور، بهادری خسرو شاهی، جعفر. ارتباط شیوه تربیتی والدین با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان راهنمایی مدارس شهر ایلخچی. مجله علوم تربیتی، ۱۳۸۹، سال سوم، شماره ۱۰، ص ۹
- ۳- پورعبدلی، محمد، کدیور، پروین، همایونی، علیرضا. ارتباط بین شیوه های فرزندپروری مادر و فرزندپروری ادراک شده با مکان کنترل و خودپنداره فرزندان. دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی پاییز ۱۳۸۷؛ ۱۰(۳۷): ۱۰۷-۱۲۸.
- ۴- تنهای رشوانلو، فرهاد، حجازی، الهه. ارتباط ادراک از سبک فرزندپروری والدین با انگیزش تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دبیرستانی. مجله دانشور رفتار، اسفند ۱۳۸۸؛ ۱۶(۳۹) (ویژه مقالات تربیت و اجتماع): ۱-۱۴.
- ۵- خادمی، محسن، نوشادی، ناصر. بررسی رابطه بین جهت گیری هدف با خودتنظیمی یادگیری و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی شهر شیراز. علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز زمستان ۱۳۸۵؛ ۲۵(۴) (پیاپی ۴۹) (ویژه نامه علوم تربیتی): ۶۳-۷۸.
- ۶- دلاورپور، محمدآقا. پیش بینی آگاهی فراشناختی و پیشرفت تحصیلی بر اساس جهت گیری هدف پیشرفت. پژوهش های نوین روانشناختی (روانشناسی دانشگاه تبریز (بهار ۱۳۸۷؛ ۳(۹): ۶۵-۹۱.
- ۷- زنگنه ابراهیمی، حسن. کارشکی، حسین. مومنی مهمونی، حسین. رابطه بین مولفه های خانواده و شیوه هایی فرزند پروری با پیشرفت تحصیلی. (۱۳۸۸) پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد بیرجند. صص ۳۱، ۲۵
- ۸- کشاورزی، سمیه، فیروزبخت، سمیرا، فولادچنگ، محبوبه. بررسی نقش ادراک جهت گیری هدف والدین و الگوی ارتباطی خانواده در جهت گیری هدف دانش آموزان. فصلنامه خانواده پژوهی زمستان ۱۳۹۰؛ ۷(۲۸): ۴۶۳-۴۷۷.
- ۹- محسن پور، مریم. نقش ادراک از ساختار هدفی کلاس و جهت گیری هدفی پیشرفت در پیش بینی راهبرد های یادگیری دانش آموزان اول دبیرستان، فصل نامه تعلیم و تربیت، ۱۳۸۸، دوره؟ شماره ۹۹، ص ۱۰
- ۱۰- مشتاقی، سعید. پیش بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس جهت گیری هدف پیشرفت. فصلنامه، راهبردهای آموزشی ۱۳۸۸، شماره ۲، ص ۹
- ۱۱- اژه ای، جواد، غلامعلی لوانسانی، مسعود، مال احمدی، احسان، خضری آذر، هیمن. الگوی علی روابط سبک های فرزند پروری ادراک شده و اهداف پیشرفت، خودکارآمدی و موفقیت تحصیلی. ۱۳۹۰، مجله روان شناسی سال پانزدهم، شماره ۳ صص ۲۸۴-۳۰۱
- ۱۲- ایزدی، صمد، محمد زاده ادملایی، رجیلی. (۱۳۸۶) بررسی رابطه سبک های یادگیری، ویژگی های شخصیتی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان. مجله دانشور رفتار. (۱۳۸۶) سال چهاردهم، شماره ۲۷، ص ۱۸
- 13 -Eilam.b,zeidner.m,Ahron.a,student conscientiousness,self regulated learning, and science achievement: an explorative field study .Psychology in the Schools, (2009)Vol46(5), 236-250
- 14 - Niemiec, C. P, Lynch, M. F, Vansteenkiste, M., Bernstein, J, Deci, E. L, & Ryan, R. MThe antecedents and consequences of autonomous self-regulation for college: a self- determination theory perspective on socialization. Journal of Adolescence, (2009), 26, 761-775.
- 15- Goetz, T., Pekrun, R., Hall, N. C, Haag, L. Academic emotions from a social- cognitive perspective: antecedents and domain specificity of students, affect in the context of Latin instruction. British Journal of Educational Psychology, (2006), 76, 289-308.
- 16- Duriez, B, Soenens, B Personality, identity styles and authoritarianism: An integrative study among late adolescents. European Journal of Personality,(2006), 20 (5), 397-417
- 17 - Dupeyrat, C, Marine, C. Implicit theories of intelligence, goal orientation, cognitive engagement and achievement: A test of Dweck's model with returning to school adults. Contemporary Educational psychology. (2005), 30, 43-59.
- 18 - Wolters, C. A. Advancing achievement goal theory: Using goal structures and goal orientations to predict student' motivation, cognition, and achievement. Journal of Educational Psychology. (2004), 96, 236-250.
- 19- Rebecca L. Shiner and Ann S. Masten. Transactional links between personality and adaptation from childhood through adulthood . Journal of Research in Personality(2002) 36 (580-588

- 20 – McIlroy, David , Bunting ,Brendan. Personality, Behavior, and Academic Achievement:Principles for Educators to Inculcate and Students to Model . Contemporary Educational Psychology (2001) 27, 326–337
- 21 - Elliott, A. J, Approach and avoidance motivation and achievement Goals. Educational psychologist, (1999), 34,169-189.
- 22 - Lay, Clarry, Kovacs, Alexandra, Danto, David. The relation of trait procrastination to the big-five factor conscientiousness: An assessment with primary-junior school children based on self-report scales. Personality and Individual Differences, (1998) Vol 25(2), 187-193
- 23 - Mcclun ,L.A.,and Merrell K.W. Relationship of perceived parenting styles, locus of control orientation and self – concept among junior high age student . Psychology in Schools, (1998), 35(4), 381-390.
- 24- Baumrind, D. Effects of authoritative parental control on child behavior. Child Development, (1996), 37 (4), 887-907.
- 25 - Nola. M. Purdie .John A. Hattie The effect of motivation training on approaches to learning and self-concept (1995) (65)2-227-235
- 26 - Wolfe jahson.Personality as a Predictor of College Performance Educational and Psychological Measurement, (1995). 55: 177-185,
- 27 - Abouserie, Reda .Self-esteem and achievement motivation as determinants of students' approaches to studying. Studies in Higher Education(1995).(v20)1 -19
- 28 - Hardy D F, Power T G, Jadedicke S. Examining the relation of parenting to children's coping with everyday stress. Child develop(1993), 64(6): 18-48
- 29- Ames, C. Classroom: Goals, structure and motivation. Journal of Educational Psychology, (1992), 84, 261 -271
- 30- Mohammad Ali Besharat ,Koorosh Azizi, Hamid Poursharifi, The relationship between parenting styles and children's academic achievement in a sample of Iranian families ,Procedia Social and Behavioral Sciences (2011) ,15 ,1280–1283
- 31- Abdorreza Kordi, Rozumah Baharudin, Parenting Attitude and Style and Its Effect on Children’s School Achievements, International Journal of Psychological Studies, December(2010), Vol. 2, No. 2
- 32- PatrickC.L.Heaven Joseph Ciarrochi, Parental Styles,Conscientiousness,and Academic Performance in High School:A Three--Wave Longitudinal Study , personality and social psychologybelletion ,(2008),34,451
- 33- Lola Brown ,Shrinidhi Iyengar ,Parenting Styles: TheImpact on Student Achievement, Marriage Family Review,(2008) 43:1-2, 14-38
- 34 -Nicole Conrad, Marc W. Patry. Conscientiousness and Academic erformance: A Mediatlional Analysis. International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning. January(2012) Vol. 6, No. 1
- 35 - Katherine S, Corker,1 Frederick L, Oswald,2 and M. Brent Donnellan3. Conscientiousness in the Classroom: A Process Explanation. Journal of ersonality, , August (2012) 80,4
- 36 - Steven Brint ,Allison M. Cantwell , Preeta Saxena. Disciplinary Categories, Majors, and Undergraduate Academic Experiences: Rethinking Bok’s ‘Underachieving Colleges’ Thesis. Res High Educ (2012) 53:1–25
- 37 - Michael J, Zyphur, Jill C. Bradley, Ronald S. Landis, Carl J. Thoresen, The Effects of Cognitive Ability and Conscientiousness on Performance Over Time: A Censored Latent Growth Model, Human Performance, (2008) , 21:1–27
- 38 - Ricarda Steinmayr , Tanja Bipp , Birgit Spinath , Goal orientations predict academic performance beyond intelligence and personality, [Learning and Individual Differences \(2011\) , 21, 196–200](#)